

MARTIĆEV SVJEDOK TVRDI DA JE HRVATSKI OTPOR DOVEO DO MASAKRA

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Svjedok odbrane tvrdi da su žrtve masakra koji se odigrao u selu Saborsko same za to krive. Bivši lokalni zvaničnik iz srpskog sela Plaški svjedočio je ove sedmice na suđenju bivšem lideru pobunjeničkih srpskih vlasti u Hrvatskoj, Milanu Martiću, o porastu tenzija između Srba i Hrvata koji je prethodio izbijanju nasilja u Krajini početkom devedesetih.

Takođe je glatko porekao navode optužbe o brojnim zloupotrebama vlasti od strane Martića i njegove vlade, tvrdeći da su oni samo pomagali lokalnim Srbima da se odbrane.

Pojavljujući se kao svjedok odbrane, bivši predsjednik opštine Plaški, Nikola Medaković, iznio je i svoje viđenje srpskog napada na pretežno hrvatsko selo Saborsko, u kojem je, novembra 1991., poginulo 29 hrvatskih civila.

Prema navodima svjedoka, stanovnici Saborskog doživjeli su takvu sudbinu zbog toga što su pružili otpor napadu, umjesto da se predaju srpskim snagama.

Kao bivši predsjednik samoproglašene Srpske Autonomne Oblasti (SAO) Krajina, Martić je optužen da je predvodio lokalne policijske snage i ostale oružane formacije prilikom protjerivanja i ubijanja ne-Srba u Hrvatskoj, u periodu od 1991. do 1995.

Tereti se i za produženo i rutinsko pritvaranje stotina Hrvata, Muslimana i drugih nesrpskih civila u zatvorskim objektima u Hrvatskoj i izvan nje u tom periodu.

U optužnici protiv Martića navodi se da su pripadnici policijskih snaga SAO Krajine, takozvane Martićeve Policije, u periodu od početka avgusta 1991. do 12. novembra 1991. izvršili nekoliko napada na sela koja su kontrolirali Hrvati, „ubijajući svo preostalo nesrpsko stanovništvo koje su zatekli“.

Potom se navodi kako su 12. novembra 1991. „pripadnici Martićeve Policije . . . ušli u selo Saborsko, gdje su ubili najmanje 29 hrvatskih civila. Selo je kasnije svađeno sa zemljom“.

No, Medaković je sugerirao da su napad izazvali sami seljani, time što nisu prihvatili srpsku vlast u Krajini.

Poput brojnih drugih svjedoka koji su svjedočili prije njega, i Medaković je – kao komandant čete koja je u ratu bila direktno potčinjena samom Martiću – za neprijateljstva između Srba i Hrvata u Krajini okrivio novu hrvatsku vladu, izabranu 1990.

Rekao je da su Srbi bili prestrašeni i da su otpor organizirali kako bi se odbranili.

„Hrvatska je zveckala oružjem“, rekao je Medaković pred sudom.

Sa druge strane, tokom unakrsnog ispitivanja, tužilac Aleks Vajting (Alex Whiting) rekao je da je svjedok u svom prikazu konflikta „potpuno izvrnuo stvarnost“.

Medaković je za srpsko-hrvatske odnose rekao da su bili harmonični sve dok na hrvatskim izborima 1990. nije pobijedila Hrvatska demokratska zajednica (HDZ).

Tokom svjedočenja, Medaković se u više navrata pozivao na ubijanja i rušenja kojima su za vreme Drugog svjetskog rata Srbi bili izloženi od strane fašističkog ustaškog režima, ponavljajući iskaze koje je na suđenju Martiću dalo nekoliko ranijih svjedoka odbrane.

U vrijeme kada je HDZ preuzeo vlast, sjećanja Srba na zločine koje su počinile ustaše bila su – po Medakovićevim rečima – još uvijek živa. Svjedok je istakao da je to što je HDZ odabrao šahovnicu za tradicionalni hrvatski simbol – koji su takođe koristile i ustaše – kod srpskih civila izazvalo buđenje pomenutih „duhova prošlosti“.

Vajting je pak o šahovnici govorio kao o „istorijskom hrvatskom simbolu, starom više stotina godina“.

Ali Medaković se nije s tim složio. „Nisam stručnjak za heraldiku, ali nekoliko članova moje porodice su živi bačeni u jamu od strane ustaša koji su nosili to znamenje“, rekao je on, dodavši da je taj simbol bio upotrebljavan „upravo onako kako su Nijemci koristili kukasti krst“.

Iz tog razloga su, po Medakovićevim riječima, Srbi počeli da se samoorganiziraju.

Tokom ljeta 1990., pretežno srpsko selo Plaški i ostale lokalne zajednice održale su referendum na kojem se većina opredijelila za otcjepljenje od hrvatske opštine Ogulin i pripajanje SAO Krajini.

„Nismo željeli da nas Hrvati izvedu iz Jugoslavije“, rekao je Medaković. „Smatram da je otcjepljenje Hrvatske [od Jugoslavije] bilo nezakonito, nasilno i izvedeno zločinačkim sredstvima.“

Plaški je i zvanično početkom 1990. proglasio nezavisnost od Hrvatske.

Medaković je ispričao kako je nekoliko mjeseci kasnije posjetio Martića – koji je u to vrijeme bio ministar unutrašnjih poslova SAO Krajine – kako bi od njega zatražio pomoć pri naoružavanju lokalnih rezervista.

Martić mu je, tvrdi svjedok, rekao da će naoružati samo one koji su prošli obuku, napominjući da ne želi da se „u Plaškom pojavi nekakva kaubojska policija“. Oni koji su to željeli mogli su proći kratku obuku i dobiti puške.

Medaković tvrdi da je 22. jula 1991. izbio ozbiljan oružani sukob, te da se Plaški našao u potpunom

okruženju, bez vode, struje i namirnica.

Manje od dve nedjelje nakon toga, 5. avgusta, hrvatski stanovnici obližnjeg sela Saborsko okupili su se na brdu i – prema Medakovićevim riječima – počeli pucati na Srbe iz Plaškog koji su radili u polju. Ta akcija je, tvrdi svjedok, dovela do toga da seljani iz Plaškog napadnu Saborsko kako bi se zaštitili.

Medaković je rekao i da je u septembru 1991. u Saborsko iz Zagreba stiglo preko 200 naoružanih ljudi, koji su i stanovništvo snabdjeli oružjem. Tim potezom su – kao i hrvatskim napadom na kasarne Jugoslovenske Narodne Armije (JNA) – osujećeni pregovori koji su vođeni između srpske i hrvatske strane.

„Nakon što je ta grupa stigla, uslijedilo je pucanje u vazduh, ljudi su slavili, a zarobljenici su morali proći kroz špalir i dobiti batine“, rekao je Medaković. „Saborsko je potom postalo hrvatsko uporište sa oko 400 naoružanih ljudi.“

Odgovarajući na Vajtingova pitanja, Medaković je potvrdio da su, u periodu od septembra do novembra 1991., nekolicinu lokalnih Hrvata zarobile srpske snage i lokalna policija, ali je odlučno negirao da su ih njegove snage ili Martićevi ljudi mučili.

„To je laž . . . gnusna laž“, rekao je on.

Opisujući događaje koji su doveli do masakra u kojem je 12. novembra u Saborskom nastradalo 29 civila, Medaković je naveo da je pomenuti napad na selo bio izazvan brutalnim ubistvom trojice Srba koje se na lokalnom raskršću odigralo četiri dana ranije.

Svjedok je ispričao kako je lično, u blizini raskršća, otkrio leševe ubijenih.

Prema Medakovićevim riječima, tijela su bila osakaćena. Jednom je nedostajala ruka, drugom je odsječeno uho, a svi su bili pretučeni.

Ovaj događaj je, po riječima svjedoka, predstavljao „prekretnicu u načinu razmišljanja u Plaškom“, koja je dovela do napada. Od tog trenutka je „naziv ‘ustaša’ postao preblag [za hrvatske snage]“.

No, Vajting je pokušao da dokaže da pomenuto ubistvo nije imalo veze sa napadom na Saborsko. Sudu je predočio i kopiju naređenja za napad na to selo, izdatu 7. novembra 1991., jedan dan prije ubistva trojice Srba.

Dana 12. novembra 1991., srpske snage – koje su, zajedno sa JNA bile brojčano i oružano daleko nadmoćnije od hrvatskih – izvele su, po Vajtingovim riječima, napad na Saborsko.

Tužilac je od Medakovića tražio da potvrdi da su nakon napada na ovo selo preostali civili ubijeni ili protjerani iz svojih domova.

Medaković je rekao da mu nije poznato šta se u Saborskom dogodilo nakon napada, ali je njegovo svjedočenje bilo u direktnoj suprotnosti sa iskazom srpskog šefa policije Dušana Latasa, koji je u to vrijeme bio s njim, i koji je u svom izvještaju opisao kako je na dan napada vidio kako Saborsko gori. Tužilac je taj izvještaj ove sedmice predočio sudu.

No, Medaković je izjavio kako su, pružajući otpor srpskim snagama, Hrvati iz Saborskog sami doveli do takvog raspleta.

„Sami su sebe učinili žrtvama“, rekao je on.

Martićeva odbrana nastaviće dokazni postupak naredne sedmice.

Katherine Boyle izvještava za IWPR iz Haga.

Focus: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/marticev-svjedok-tvrdi-da-je-hrvatski-otpor>